सन २०२४-२५ या शैक्षणिक वर्षामध्ये अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना इंग्रजी माध्यमाच्या नामांकित निवासी शाळांमध्ये शिक्षण देण्याकरिता संस्था/शाळांची निवड करण्याबाबत.
<u>अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक</u>

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक :- नानिशा-११२३/प्र.क्र.१७९/का.१२
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२
दिनांक :- २५ जून,२०२४

वाचा :-

१) आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक शाआशा-२००८/प्र.क्र.८१/कार्या-१३, दिनांक २८.०८.२००९.
२) आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक नानिशा-२०१६/प्र.क्र.२८०/कार्या-१२, दिनांक २९.०५.२०१७.
३) आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक नानिशा-२०१८/प्र.क्र.२१/कार्या-१२, दिनांक १८.०५.२०१८
४) आदिवासी विकास विभाग, शासन शुध्दीपत्रक क्रमांक नानिशा-२०१८/प्र.क्र.२१/कार्या-१२, दिनांक ०९.०६.२०१८.
५) अपर आयक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांचा क्र.नानिशा-२०२३/प्रक्र २८/का-१३(२)/२३००, दि.१३.०६.२०२४ चा प्रस्ताव.
६) शासन पत्र क्रमांक नानिशा-११२३/प्र.क्र.१७९/कार्या-१२, दिनांक १४.०६.२०२४ अन्वये निर्गमित सचिवस्तरीय समितीच्या बैठकीचे इतिवृत्त.

<u>प्रस्तावना</u>:-

अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना शहरातील इंग्रजी माध्यमाच्या नामांकित निवासी शाळांमध्ये शिक्षण देण्याबाबतची योजना संदर्भ क्रमांक १ येथील दि. २८.०८.२००९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये राज्यात राबविण्यात येत आहे. तसेच सदर योजनेंतर्गत निवड करण्यात आलेल्या नामांकित शाळांमध्ये शिक्षण घेत असलेल्या इतर विद्यार्थ्यांसमवेत योजनेंतर्गत प्रवेशित अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांची शैक्षणिक प्रगती अधिक चांगली होण्याच्या दृष्टीने सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षापासून इयत्ता १ ली व इयत्ता २ री या सुरुवातीच्या टप्प्यामध्ये प्रवेश देण्याबाबत संदर्भ क्रमांक २ येथील दि. २९.५.२०१७ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आलेली आहे. सदर योजना अंमलबजावणीमध्ये सुसूत्रता आणण्याकरिता शाळेमध्ये उपलब्ध शैक्षणिक व निवासी सोयी सुविधा आणि त्याच्या दर्जानुसार गुणांकन निश्चित करून प्राप्त गुणांकनानुसार शाळांची निवड करणे व शाळांना द्यावयाचे शुल्क निर्धारित करण्याकरिता संदर्भ क्रमांक ३ येथील दि. १८.०५.२०१८ व संदर्भ क्रमांक ४ येथील दि.०९.०६.२०१८ रोजीच्या शासन शुद्धीपत्रकान्वये सुधारित धोरण ठरविण्यात आलेले आहे.

२. उपरोक्त वस्तूस्थिती पाहता नामांकित योजने अंतर्गत चालू शैक्षणिक वर्ष सन २०२४-२५ करिता सदर योजनेअंतर्गत यापूर्वी निवड करण्यात आलेल्या जुन्या शाळांना कायम करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

नामांकित निवासी शाळा योजनेंतर्गत सन २०२४-२५ या शैक्षणिक वर्षात शाळांची निवड करण्याबाबत दिनांक १४.०६.२०२४ रोजी बैठक आयोजित करण्यात आली होती. सदर बैठकीमध्ये झालेल्या चर्चेनुसार अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांच्या कार्यक्षेत्रातील सदर योजनेंतर्गत यापूर्वी निवड करण्यात आलेल्या नामांकित शाळांना सन २०२४-२५ करीता कायम ठेवण्याबाबत निर्णय घेण्यात येत आहे. सदर शाळांची यादी खालीलप्रमाणे आहे :-

अ.क्र.	प्रकल्प कार्यालयाचे नाव	संस्थेचे नाव	नामांकित शाळेचे नाव व पत्ता
१	धुळे	हस्ती चॅरीटेबल ट्रस्ट, दोंडाईचा, ता. शिंदखेडा, जि. धुळे	हस्ती पब्लिक स्कुल, दोंडाईचा, ता. शिंदखेडा, जि. धुळे
२		प्रोग्रेसिव्ह रुरल इन्स्टिटयूट ऑफ टेक्नॉलॉजी, शिरपूर, जि. धुळे	सदाशिव शेठ आर बाविस्कर इंटरनॅशनल स्कुल, दहिवद, ता. शिरपुर, जि. धुळे (सीबीएसई)
३		श्री. स्वामी स्वयंम सेवाभावी संस्था, गणेशपूर, ता. साक्री, जि. धुळे	सरस्वती इंग्लिश मिडीयम स्कुल, गणेशपुर, ता. साक्री, जि. धुळे
४		ह.भ.प. शंकरबुवा चौधरी शैक्षणिक संस्था, चिमठाणे, ता. शिंदखेडा, जि. धुळे	सुरुची प्रायमरी इंग्लिश मिडीयम स्कुल, चिमठाणे, ता. शिंदखेडा, जि. धुळे
५	कळवण	ज्ञानदा शैक्षणिक सामाजिक संस्था वडेल, ता. मालेगाव, जि. नाशिक	स्वामी विवेकानंद स्कुल फॉर एक्सलन्स, अजंग, ता. मालेगाव, जि. नाशिक
६		कै. तुळसीराम सखाराम हिरे, शिक्षण संस्था, दाभाडी, ता. मालेगाव, जि. नाशिक	जयहींद इंग्लिश मिडीयम स्कुल, दाभाडी, ता. मालेगाव, जि. नाशिक
७	नंदुरबार	आदिवासी देवमोगरा एज्यूकेशन सोसायटी नटावद, ता.जि. नंदुरबार	के. डी. गावीत इंग्लिश मिडीयम स्कुल ॲन्ड ज्युनीअर कॉलेज, पथराई, ता.जि. नंदुरबार
८		सुवार्ता अलायन्स मिनीस्ट्रीज ट्रस्ट, नंदुरबार	एस.ए. मिशन इंग्लिश मिडीयम स्कुल, नंदुरबार, जि. नंदुरबार
९		सुवार्ता अलायन्स मिनीस्ट्रीज ट्रस्ट, नंदुरबार	एस.ए. मिशन इंग्लिश मिडीयम स्कुल, शहादा, ता. शहादा, जि. नंदुरबार
१०	नाशिक	विश्वात्मक जंगली महाराज ट्रस्ट, कोकमठाण, ता. कोपरगाव, जि. अहमदनगर	आत्मा मलिक इंग्लिश मिडीयम गुरुकूल व ज्यु. कॉलेज, पुरणगाव, ता. येवला, जि. नाशिक
११		सेंट्रल हिंदु मिलिटरी एज्युकेशन सोसायटी, नाशिक	भोसला मिलिटरी बॉईज स्कुल, नाशिक
१२		सेंट्रल हिंदु मिलिटरी एज्युकेशन सोसायटी, नाशिक	भोसला मिलिटरी गर्ल्स स्कुल, नाशिक

१३		नाशिक ग्रामिण शिक्षण प्रसारक मंडळ, नाशिक	ब्रम्हा व्हॅली पब्लिक स्कुल व ज्युनिअर कॉलेज, अंजनेरी, ता. त्र्यंबकेश्वर, जि. नाशिक
१४		आर. पी. गोडगे पाटील ग्रामिण बहुउद्देशिय शिक्षण संस्था, चिंचोली गुरव, ता. संगमनेर, जि. अहमदनगर	आर.पी.गोडगे पाटील इंग्लिश मिडियम स्कुल, बाबी, ता. सिन्नर, जि. नाशिक
१५		जगदंबा एज्यूकेशन सोसायटी, येवला, जि. नाशिक	एस.एन.डी. इंग्लिश मिडीयम पब्लिक स्कुल (एसएससी) बाभुळगाव, ता. येवला, जि. नाशिक
१६		जगदंबा एज्यूकेशन सोसायटी, येवला, जि. नाशिक	एस.एन.डी. इंग्लिश मिडीयम पब्लिक स्कुल (सीबीएसई) बाभुळगाव, ता. येवला, जि. नाशिक
१७		अमृता वैष्णवी एज्युकेशन ॲन्ड वेल्फेअर ट्रस्ट, कल्याण	शताब्दी इंग्लिश मिडीयम स्कुल, आगासखिंड, ता. सिन्नर, जि. नाशिक
१८	राजूर	अमृतवाहिनी उद्योग, शेती आणि शिक्षण विकास संस्था, अमृतनगर, ता. संगमनेर, जि. अहमदनगर	अमृतवाहीनी मॉडेल स्कुल ॲन्ड ज्यु. कॉलेज, अमृतनगर, संगमनेर, ता. संगमनेर, जि. अहमदनगर
१९		विश्वात्मक जंगली महाराज ट्रस्ट, कोकमठाण, ता. कोपरगाव, जि. अहमदनगर	आत्मा मलिक इंटरनॅशनल स्कुल, कोकमठाण, ता. कोपरगाव, जि. अहमदनगर (सी.बी.एस.ई)
२०		आंतरभारती रुरुल इंटरनॅशनल मेडीकल एज्यूकेशन ट्रस्ट विरगाव, ता. अकोले, जि. अहमदनगर	धर्मवीर आनंदराव दिघे इंग्लिश मिडीयम स्कुल, विरगाव, ता. अकोले, जि. अहमदनगर
२१		सुलोचना बेल्हेकर सामाजिक व बहुउद्देशिय शिक्षण संस्था, औरंगाबाद	ज्ञानेश्वर प्रायमरी इंग्लिश मिडीयम स्कुल, भानसहिवरे, ता. नेवासा, जि. अहमदनगर
२२		सुलोचना बेल्हेकर सामाजिक व बहुउद्देशिय शिक्षण संस्था, औरंगाबाद	ज्ञानेश्वर इंटरनॅशनल स्कुल (सीबीएसई), भानसहिवरे, ता. नेवासा, जि. अहमदनगर
२३		अरुणोदय बहुउद्देशिय ग्रामिण विकास संस्था, अहमदनगर	केदारेश्वर इंग्लिश स्कुल ॲन्ड ज्यु. कॉलेज नजीक बाभुळगाव, ता. शेवगाव, जि. अहमदनगर
२४		स्वर्गीय भाऊ दाजी पाटील (देशमुख) ग्रामिण विकास प्रतिष्ठाण, कोतुळ, ता. अकोले, जि. अहमदनगर	कोतुळ पब्लिक स्कुल, कोतुळ, ता. अकोले, जि. अहमदनगर
२५		कै. मातोश्री भागीरथी सिताराम निघुते मेमोरियल फाऊडेंशन, संगमनेर, जि. अहमदनगर	लोटस इंग्लिश मिडियम स्कुल, वडगावपान, ता. संगमनेर, जि. अहमदनगर (सीबीएसई)

२६		विश्वात्मक जंगली महाराज ट्रस्ट, कोकमठाण, ता. कोपरगाव, जि. अहमदनगर	ओम गुरुदेव इंग्लिश मिडियम गुरुकुल व ज्यु. कॉलेज, कोकमठाण, ता. कोपरगाव, जि. अहमदनगर (एस.एस.सी)
२७		प्रवरा ग्रामिण शिक्षण संस्था, प्रवरानगर, पो. लोणी, ता. राहता, जि. अहमदनगर	प्रवरा गर्ल्स इंग्लिश मिडीयम स्कुल, लोणी, ता. राहता, जि. अहमदनगर
२८		प्रवरा ग्रामिण शिक्षण संस्था, प्रवरानगर, पो. लोणी, ता. राहता, जि. अहमदनगर	प्रवरा पब्लिक स्कुल, प्रवरानगर, ता. राहता, जि. अहमदनगर
२९		फौडेंशन ऑफ रुरल इंटिग्रेशन एज्युकेशन ॲन्ड न्युट्रीशन ॲन्ड डेव्हलपमेंट सर्व्हिसेस, मुंबई	रामराव आदिक पब्लिक स्कुल, निपाणी वडगाव (अशोकनगर), ता. श्रीरामपुर, जि. अहमदनगर
३०		प्रसाद ग्रामिण शिक्षण संस्था, गणेगाव, पो. गुहा, ता. राहुरी, जि. अहमदनगर	श्री. बाळासाहेब वाणी सेंट्रल स्कूल, गणेगाव, पो. गुहा, ता. राहूरी, जि. अहमदनगर (सीबीएसई)
३१		अभिनव शिक्षण संस्था, नवलेवाडी ता. अकोले, जि. अहमदनगर	श्री. मारुतीराव कोते अभिनव पब्लिक इंग्लिश मिडीयम स्कुल, अकोले, ता. अकोले, जि. अहमदनगर
३२		त्रिमुर्ती पावन प्रतिष्ठाण, तेलकुंडगाव, ता. नेवासा, जि. अहमदनगर	त्रिमुर्ती प्राथमिक व उच्च प्राथमिक पब्लिक स्कुल, ढोर जळगाव, ता. शेवगाव, जि. अहमदनगर
३३		त्रिमुर्ती पावन प्रतिष्ठाण तेलकुडगाव, ता. नेवासा, जि. अहमदनगर	त्रिमुर्ती पब्लिक स्कुल, शेवगाव, ता. शेवगाव, जि. अहमदनगर
३४		त्रिमुर्ती पावन प्रतिष्ठाण तेलकुडगाव, ता. नेवासा, जि. अहमदनगर	त्रिमुर्ती पब्लिक स्कुल, त्रिमुर्तीनगर, नेवासा, ता. नेवासा, जि. अहमदनगर
३५	तळोदा	विद्यासहयोग बहुउद्देशीय संस्था, तळोदा, जि. नंदुरबार	विद्या गौरव प्रायमरी इंग्लिश मिडीयम स्कुल, अमलाड, ता. तळोदा, जि. नंदुरबार
३६	यावल	स्वर्गीय दगडाबाई चंपालाल बियाणी शैक्षणिक विकास मंडळ, भुसावळ, जि. जळगाव	बियाणी पब्लिक स्कुल, जामनेर रोड, भुसावळ, ता. भुसावळ, जि. जळगाव
३७		गोंड स्मिथ चॅरीटेबल ट्रस्ट, विणगाव, ता. यावल, जि. जळगाव	इंग्लिश मिडीयम (निवासी) पब्लीक स्कुल, किनगाव डोणगाव रोड, ता. यावल, जि. जळगाव
३८		महात्मा फुले सामाजिक व शैक्षणिक विकास मंडळ, चाळीसगाव, जि. जळगाव	हॅरिसन पब्लिक स्कूल, चाळीसगाव, जि. जळगाव

३९		सरस्वती विद्या प्रसारक मंडळ, सवखेडा, ता. धरणगाव, जि. जळगाव	आयडीयल इंग्लीश मिडीयम स्कुल, जळगाव, जि. जळगाव
४०		प्रकाशचंद जैन बहुउद्देशीय संस्था, जामनेर, जि. जळगाव	जैन इंटरनॅशनल इंग्लिश मिडीयम स्कुल, पळासखेडा, ता. जामनेर, जि. जळगाव
४१		ओंकारेश्वर बहुउद्देशीय संस्था, विटनेर, ता. चोपडा, जि. जळगाव	लिटील व्हॅली प्री प्रायमरी व बालविश्वव प्रायमरी स्कुल कासोदा, ता. एरंडोल, जि. जळगाव
४२		अमर संस्था चोपडा, जि. जळगाव	लिटल हार्ट इंग्लिश मिडीयम स्कूल, वेले, ता. चोपडा, जि. जळगाव
४३		एन एफ ई मिशन इंडिया, चोपडा, जि. जळगाव	मिमोंसा इंग्लिश मिडियम स्कुल, चोपडा, ता. चोपडा, जि. जळगाव
४४		सत्यशोधक महात्मा फुले शिक्षण संस्था मालपुर, ता. शिंदखेडा, जि. धुळे	सुरेशचंद्र बी. संघवी इंटरनॅशनल स्कुल, उत्राण, ता. एरंडोल, जि. जळगाव (सीबीएसई)
४५	राजूर	अल्फा एज्युकेशन एन्ड सोशल फाऊंडेशन, अहमदनगर.	आयझॅक इंग्लिश मिडीयम स्कूल, भाळवणी, ता.पारनेर, जि.अहमदनगर

२. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांच्या कार्यक्षेत्रातील सदर योजनेंतर्गत यापूर्वी निवड करण्यात आलेल्या नामांकित शाळांना सन २०२४-२५ करीता कायम ठेवण्याबाबत निर्णय घेण्यात येत आहे. परंतु सदर शाळांना शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ साठी नवीन विद्यार्थी वाटप करण्यात येणार नाही.:-

अ.क्र.	प्रकल्पाचे नाव	संस्थेचे नाव	नामांकित शाळेचे नाव व पत्ता
१	कळवण	कसामादे परिसर विकास मंडळ, विठेवाडी (लोहणेर), ता. देवळा, जि. नाशिक	डॉ. डी. एस. आहेर पब्लिक स्कुल, विठेवाडी, ता. देवळा, जि. नाशिक

३. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांच्या कार्यक्षेत्रातील सदर योजनेंतर्गत खालील नवीन नामांकित शाळांचे प्रस्ताव शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ करीता प्राप्त झालेले असून त्यामधील पात्र शाळा खालीलप्रमाणे आहेत. :-

अ.क्र.	प्रकल्पाचे नाव	संस्थेचे नाव	नामांकित शाळेचे नाव व पत्ता
१	नाशिक	सरस्वती सामाजिक शैक्षणिक सांस्कृतिक सेवाभावी संस्था सिन्नर	सिल्व्हर लोटस इंग्लिश मेडिअम स्कूल सिन्नर बायपास,रोड , सिन्नर जि.नाशिक
२	राजूर	मुळा एज्युकेशन सोसायटी सोनई ता.नेवासा जि.अहमदनगर	मुळा पब्लीक स्कूल सोनई ता.नेवासा जि.अहमदनगर
३	कळवण	सिध्दी जनकल्याण वैद्यकिय शैक्षणिक संस्था करंजाड	सिध्दी इंग्लिश मेडीयम स्कूल ॲन्ड ज्यु.कॉलेज करंजाड, सिध्दी हिलस एज्युकेशन कॅम्पस विंचुर प्रकाशा हायवे करंजाड

४	नाशिक	श्री.कालभैरवनाथ शिक्षण प्रसारक संस्था राहा	एस.डी.जाधव इंग्लिश मेडीयम स्कूल राहा ता.सिन्नर जि.नाशिक
५	धुळे	कै.सौ.तुळसाबाई हिरामण सावंत बहुउदेशिय संस्था मालपुर ता.शिंदखेडा जि.धुळे	गुरुकुल इंग्लिश मिडीयम स्कूल मालपुर ता.शिंदखेडा जि.धुळे
६	धुळे	कै.जसुआई बहुउदेशिय संस्था होळनाथे ता.शिरपूर जि.धुळे	सेंट मदर तेरेसा (एस.एम.टी.) इंग्लिश मेडीअम स्कूल होळनांथे ता.शिरपूर जि.धुळे

४. शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ साठी पात्र नामांकित शाळांना प्रत्येकी ५० विद्यार्थ्यांचे वाटप करण्यात यावे. त्यासाठी विद्यार्थ्यांनी दि.३० जून, २०२४ रोजीपर्यंत प्रकल्प कार्यालयाकडे केलेले अर्ज तसेच शाळेचा विकल्प ग्राह्य धरण्यात यावेत. नामांकित निवासी शाळा योजनेंतर्गत प्रचलित सर्व शासन निर्णय तसेच शासन नियमांचे काटेकोरपणे पालन करावे. तसेच सदर तरतुदींचे पालन न करणाऱ्या शाळांची मान्यता रद्द करण्यात येईल.

५. सदर योजनेची अंमलबजावणी संबंधित प्रकल्प अधिकारी करतील. तसेच अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक हे या योजनेचे “पर्यवेक्षकीय अधिकारी” म्हणून व आयुक्त, आदिवासी विकास नाशिक हे “नियंत्रक अधिकारी” म्हणून जबाबदारी पार पाडतील.

६. सदर योजनेसाठी होणारा खर्च खालील लेखाशिर्षाखाली करण्यात यावा.

“मागणी क्र. टी-५
२२२५-अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागास वर्ग यांचे कल्याण-
पंचवार्षिक योजनेंतर्गत योजना- जनजाती क्षेत्र उपयोजना-
०२ अनुसूचित जमातीचे कल्याण
७९६, जनजाती क्षेत्र उपयोजना-राज्य योजनांतर्गत योजना
(०२) जनजाती क्षेत्राबाहेरील उपयोजना
(०२) (२९) अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना इंग्रजी माध्यमाच्या नामांकित शाळांमध्ये शिक्षण देणे.
(२२२५ सी-९९९) ३१ “सहायक अनुदाने (वेतनेतर)”

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या या www.maharashrta.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२४०६२५१२३६५१७९२४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

LALITKUMAR
RANGNATH DHAYGUDE

Digitally signed by LALITKUMAR RANGNATH DHAYGUDE
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=TRIBAL DEVELOPMENT DEPARTMENT,
2.5.4.20=77ee43feb646b7ae43865425ca1d67a75cd7607faeae62a4e9bad488155d6d28, postalCode=400032, st=Maharashtra,
serialNumber=84E88A84C7D5FA8833BA5D3A151CAF394D94599C220A07BDD761A398EED0AC3E, cn=LALITKUMAR RANGNATH DHAYGUDE
Date: 2024.06.25 16:59:21 +05'30'

(ललितकुमार धायगुडे)
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
२) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३) मा. मंत्री (आदिवासी विकास) यांचे खाजगी सचिव.
४) अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
५) प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

६) सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७) महालेखापाल-१/२ (लेखा व अनुज्ञेयता)/(लेखापरिक्षा), मुंबई / नागपूर.
८) आयुक्त, आदिवासी विकास आयुक्तालय, नाशिक.
९) अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक / ठाणे / नागपूर / अमरावती.
१०) सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प.
११) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
१२) सर्व संबंधित संस्था/शाळा (संबंधित प्रकल्प अधिकारी यांच्यामार्फत).
१३) निवड नस्ती (कार्या-१२)